

Valtiovarainministeriö

Vero-osasto

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yritysten maastapoistumisverotuksesta,

Asia: Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttaminen, hallituksen esityksen valmistelu (VM079:00/2019)

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi yritysten maastapoistumisverotuksesta. Lausun asiasta kunnioittavasti seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan elinkeinotuloverolakiin (EVL) lisättäväksi maastapoistumisverotusta koskevat säännökset, joiden mukaan varojen realisoitumaton arvo katsottaisiin veronalaiseksi tuloksi eräissä sellaisissa tilanteissa, joissa varoja siirretään Suomesta ja Suomella ei siirron johdosta olisi enää verotusoikeutta.

Luonnosteltu esitys pohjautuu pääosin direktiiviin, joten ehdotuksen päälinjoissa ei ole kansallista liikkumavaraa. Eräiltä osin esitetty sääntely menee direktiivin vähimmäisvaatimuksia pitemmälle, mikä lähtökohtaisesti on mahdollistakin. Luonnos on huolellisesti kirjoitettu ja asiakokonaisuus vaikuttaa muutoinkin hyvin valmistellulta. Näistä seikoista johtuen ei löydy kovin paljon huomautettavaa.

Tilanteet, jossa esitettyä sääntelyä käytännössä tarvitaan, saattavat olla sinänsä harvinaisia, mutta ne voivat olla hyvin haastavia varsinkin silloin, jos siirtyvät varat sisältävät aineetonta omaisuutta. Sääntelyn on tarkoitus kattaa myös toiminnassa syntynyt liikearvo. Kuten hyvin tiedetään, aineeton omaisuus on yleisesti hankala arvostaa, ja erityisen hankalia ovat tilanteet, joissa siirtyy jotain uniikkia aineetonta konserniyhtiöiden tai muiden etuyhteydessä toisiinsa olevien yksiköiden välillä.

Ehdotuksen mukaan veronalaiseksi tuloksi luetaan varojen maastapoistumisarvo vähennettynä verotuksessa poistamattomalla hankintamenolla. Maastapoistumisarvo, markkina-arvo, todennäköinen luovutushinta ja käypä arvo viittaavat kaikki jonkinlaiseen todelliseen ja objektiiviseen arvon käsitteeseen. Näitä kaikkia käsitteitä käytetään luonnoksessa. Esitystä voisi tämän käsitteiden käytön osalta täsmentää tai ehkä nimenomaan avata käsitteiden keskinäisiä yhteyksiä tarkemmin.

Sinänsä termi maastapoistumisarvo on tässä yhteydessä ehkä perusteltu ja tarpeellinen uusi käsite, sillä sääntelynhän on nimenomaan tarkoitus kertoa siitä, miten maastapoistumisarvo määritetään.

Koska siirtyvä omaisuus voi olla hyvin uniikkia, voi olla vaikea sanoa, mikä olisi omaisuuden todennäköinen luovutushinta. Omaisuus voi olla sellaista, että sitä ei missään oloissa haluta luovuttaa konsernin tai muun etupiirin ulkopuolelle, tai sitten se voi olla sellaista, ettei siitä tämän piirin ulkopuolella ole yhtä lailla hyötyä. Markkinoita kaikenlaiselle omaisuudelle ei ole, joten varsinaista markkinahintaa ei voida osoittaa. Oletetulla markkinahinnalla ja käyvällä arvolla tarkoitetaan kuitenkin yleensä samaa.

Mahdolliset edessä olevat käytännön ongelmat voivat liittyä kuitenkin pikemminkin siihen, millä arvostusmenetelmillä arvo määritettäisiin. Konkreettinen tähän kytkeytyvä kysymys on se, ovatko menetelmät samoja kuin siirtohinnoittelun yhteydessä ovat käytettävissä. Jos arvioinnissa hyödynnetään esimerkiksi kassavirtapohjaista arvonmääritystä, niin arvo voi riippua siitä, kenen kassavirtoja tai niitä koskevia muutoksia tarkastellaan, eli katsotaanko arvoa vain myyjän vai myös ostajan näkökulmasta. Arvonmääritysmallit ovat myös herkkiä sille, mitä (riskit huomioivaa) korkotasoa laskelmissa käytetään.

Helsingissä 8.8.2019

Reijo Knuutinen

OTT, KTM, professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu